

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande SOU 2017:114 Reboot

(Fi2018/00106/DF)

Kapitel 5.1 - Om samverkan – möjligheter och befogenheter

Försäkringskassan ställer sig positiv till att statliga myndigheter ska kunna samverka utanför sina vanliga verksamhetsområden. Försäkringskassan avstyrker dock att möjligheten avgränsas till digitalisering eftersom en överenskommelse om samverkan behöver omfatta mer än enbart digitalisering för att effekter ska uppnås.

Det finns idag oklarheter kring möjliga former och kostnadsfördelning vid samverkan. Detta gäller särskilt om samverkan även omfattar kommunala myndigheter och offentligt finansierad verksamhet med privat huvudmannaskap.

Försäkringskassan saknar en belysning av de frågetecken som Kammarrätten i Stockholms dom i mål nr 7355-16 gett upphov till. Flera myndigheter identifierar detta som ett direkt hinder mot samverkan.

Kapitel 7 - Mål för den offentliga förvaltningens digitaliseringsarbete

Digitaliseringen innebär stora utmaningar och möjligheter för samhället och statsförvaltningen. Den utgör däremot inte ett mål i sig utan ska användas för att uppnå önskade effekter. Försäkringskassan avstyrker därför att regeringen i förordning ska lägga fast mål för digitaliseringen av statsförvaltningen. En utmaning med de föreslagna målen är dessutom att det blir svårt för en myndighet att bedöma om målen i förordningen uppfyllts eller inte.

Kapitel 9 - Informationssäkerhet – en naturlig del i digitaliseringen

Försäkringskassan avstyrker förslaget om ett ansvar för informationssäkerhet hos Myndigheten för digital förvaltning.

Myndigheten för digital förvaltning kommer att behöva bygga upp kompetens inom informationssäkerhet och delta i arbetet kring förstärkning av den offentliga sektorns informationssäkerhet. Informationssäkerhetsarbetet är dock inte avgränsat till offentlig sektor, varför att splittra ansvaret ytterligare genom att flytta ansvar från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap snarare riskerar att öka otydligheten.

Kapitel 10 Förvaltningsgemensamma digitala funktioner och elektronisk identifiering, Kapitel 11 Processen för grundidentifiering, Kapitel 12 Statlig elektronisk identitetshandling, Kapitel 14 En infrastruktur för elektronisk identifiering

Utredningen Åtgärder för att minska bedrägeribrottsligheten – skärpta krav och rutiner för svenska identitetshandlingar (dir. 2017:90) omfattar både analog och elektronisk identifiering. I och med att flera samtida utredningar har ett överlappande ansvar försvåras möjligheten att bedöma förslagen.

Försäkringskassan avstyrker därför att lagändringar genomförs innan Utredningen Åtgärder för att minska bedrägeribrottsligheten – skärpta krav och rutiner för svenska identitetshandlingar (dir. 2017:90) är slutförd eftersom området kräver helhetslösningar.

Kapitel 13 Myndigheters sätt att anskaffa funktioner för elektronisk identitetskontroll

Försäkringskassan avstyrker förslagen avseende valfrihetssystem och efterlyser att andra alternativ utreds vidare.

Utredningen utgår från att valfrihetssystem bör vara den fortsatta långsiktiga strategin för försörjning av e-legitimationer för den svenska statsförvaltningen. Försäkringskassan har i likhet med flera andra myndigheter haft stora utmaningar med att säkra sin försörjning i och med att E-legitimationsnämndens valfrihetssystem haft mycket begränsad genomslagskraft i praktiken och att myndigheterna med mycket kort varsel tvingats tillgå andra lösningar. Andra modeller än valfrihetssystem som på ett mer hållbart och långsiktigt sätt säkrar offentlig sektors och medborgarnas behov av e-legitimationer behöver därför utredas.

Kapitel 15 Arbetstagare, student, ställföreträdare – och elektronisk identifiering

Försäkringskassan avstyrker förslagen avseende tjänstelegitimationer och bedömer att en särskild utredning bör genomföras avseende elektronisk identifikation och signering i tjänsten.

Betänkandet lyfter delar av problematiken kring tjänstelegitimationer men Försäkringskassan bedömer att en mer heltäckande problembeskrivning krävs. Bland annat föreslås i betänkandet att privata e-legitimationer inte ska kunna användas i tjänsten. Detta tar inte i beaktande att vissa digitala tjänster erbjuds av externa aktörer. Ett exempel på detta är Försäkringskassans arbetsgivar tjänst, som används av arbetsgivares representanter vid bland annat sjukskrivning. Om en privat e-legitimation inte får användas i tjänsten skulle det innebära att alla små och stora arbetsgivare kommer att behöva erbjuda tjänstelegitimationer och att alla aktörer som erbjuder digitala tjänster kommer att behöva stödja alla former av tjänstelegitimationer.

Kapitel 17 - Europeiska elektroniska identitetshandlingar i svenska e-tjänster

Försäkringskassan avstyrker att statliga myndigheter som omfattas av förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap ska omfattas av ett obligatorium att ansluta till den förvaltningsgemensamma noden för hantering av europeiska identitetsintyg.

Kapitel 17.5 Bör processen för tilldelning av samordningsnummer till utländska medborgare på distans automatiseras?

Försäkringskassan ställer sig frågande till att lyfta fram ökad automatisering i utfärdande av samordningsnummer utan att väga det mot missbruket av samordningsnummer som bland annat belyses i utredningen om organiserad och systematisk ekonomisk brottslighet mot välfärden (SOU 2017:37).

Försäkringskassan erbjuder digitala tjänster för individer med personnummer eller samordningsnummer. Utredningen beskriver att koppling mellan utländsk id-handling och personnummer/samordningsnummer ska kunna lagras men inte hur man på ett rättssäkert sätt ska kunna genomföra kopplingen. En bristfällig process kan utnyttjas av organiserad brottslighet och ökar därigenom risken för missbruk av välfärdssystemen.

Kapitel 17.6.2 Digitaliseringsmyndigheten är personuppgiftsansvarig för handlingar av personuppgifter i noden

Personuppgiftsansvaret behöver tydligare regleras. I förslagen beskrivs personuppgiftsansvaret för kopplingsregistret och noden men ansvaret i hela ekosystemet behöver klargöras.

Kapitel 17.6.3 Alla offentliga myndigheter som omfattas av eIDAS-förordningens krav ska ansluta till noden

Den nod som nu utvecklas skulle givet utredningens förslag utgöra säkerhetskänslig infrastruktur. Det saknas idag en oberoende säkerhetsgranskning av hela ekosystemet och de mest angelägna bristerna behöver åtgärdas innan obligatorium bör övervägas. Utredningen lyfter behovet av en utvärdering av Försvarets radioanstalt (FRA) men Försäkringskassan bedömer att analysen behöver genomföras av samtliga relevanta myndigheter och inte avgränsas till FRA.

Samtliga bevakningsansvariga myndigheter bör givet den allmänna risk- och hotbilden vara ansvariga för att bedöma risker och möjligheter vid anslutning. De bör därför inte omfattas av ett obligatorium.

Kapitel 21 - En lag om infrastruktur för digital post

Försäkringskassan avstyrker förslagen avseende lag om infrastruktur för digital post. En utredning av Mina Meddelandens framtida plats i den nationella digitala infrastrukturen bör genomföras.

Kapitel 21.10 Företag och organisationer som utför uppgifter av allmänt intresse

Försäkringskassan saknar möjligheten att ansluta fler mottagare till infrastrukturen. Effekten av systemet minskar radikalt om olika lösningar krävs för olika mottagargrupper, inte minst när kommunikation kan behöva ske både med myndighetshandläggare och privatpersoner i samma ärende.

Kapitel 21.12 Föreskriftsrätt, ersättningsrätt och den tillkommande förordningen

Försäkringskassan avstyrker att föreslagen reglering ska vara fortsatt tekniskspecifik. Författningen bör reglera önskade effekter, inte den tekniska lösningen i form av en digital brevlåda. Detta stänger möjligheterna till innovation och en utbyggnad av tjänsten. Den föreslagna begreppslistan riskerar att bli inaktuell mycket snabbt och de föreslagna begreppen är inte entydiga.

Försäkringskassan anser att den föreslagna ersättningsmodellen är problematisk i och med att utredaren inte utesluter en utbyggnad till tvåvägskommunikation i slutbetänkandet. Det är viktigt att klargöra vem som i så fall betalar för de meddelanden som privatpersoner och företag skickar.

I och med att utredningen öppnar för andra aktörer som avsändare behöver Min Myndighetspost utvärderas om den kan ses som konkurrenshämmande relativt de privata alternativen.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Ann-Marie Begler i närvaro av rättschef Eva Nordqvist, områdeschef Leif Höök och Anna Fors, den senare som föredragande.

Ann-Marie Begler

Anna Fors